

RIDDERKERK



ACTIEPLAN
Jeugd en excessief geweld

Ridderkerk

Inhoud

1. Actieplan.....	3
1.1 Inleiding.....	3
1.2 Thema's	4
1.3 Uitgangspunten	4
2. Doelstellingen.....	5
2.1 Samenwerking.....	6
2.2 Preventie	7
2.3 Repressie	9
2.4 Integraal Persoonsgerichte Aanpak Onderwijs (IPAO).....	10
2.5 Ouderbetrokkenheid	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1. Actieplan

1.1 Inleiding

Op 26 november 2019 is door de gemeente voor partners, waaronder het onderwijs en politie, een expertmeeting georganiseerd om de opkomst van het in bezit hebben van messen onder jongeren in Ridderkerk te duiden. Een criminoloog gaf voorlichting over het fenomeen 'messenhype'. Het is een fenomeen waarbij (jonge) jongeren, veelal geïnspireerd door de zogeheten 'drillrap', messen bij zich dragen en er niet voor terugdeinzen deze te gebruiken. De jongeren komen op zeer jonge leeftijd in aanraking met criminaliteit waarbij ze het gebruik van geweld niet verafschuwen. Dit fenomeen heeft zich razendsnel verspreid onder deze jongeren en heeft sinds 2019 gezorgd voor een sterke toename in het aantal geweldsincidenten waarbij messengebruik een prominente rol speelt (bron: politie). De achtergrond van deze jongeren is dat ze veelal een complexe thuissituatie hebben en op school vaak norm- en/of grensoverschrijdend gedrag vertonen. Het vraagt van partners en de gemeente om intensieve samenwerking in de aanpak van dit fenomeen. Tussen de gemeente en alle aanwezigen is vervolgens de afspraak gemaakt om te komen tot een gezamenlijke aanpak. Immers, het is een complex probleem dat gestopt moet worden. In de woorden van de burgemeester: "...het is een veelkoppig monster...". Kort na de expertmeeting vond een ernstig steekincident plaats waarbij een 13-jarige een 16-jarige heeft neergestoken. De urgentie om nu te komen met een gezamenlijke aanpak, is groter dan ooit.

Een deel van de jeugd dat messen bij zich heeft, is niet alleen in Ridderkerk, maar binnen de hele regio Rotterdam-Rijnmond een zorgwekkende ontwikkeling. Burgemeester Attema heeft samen met de collega-burgemeester van gemeente Nissewaard een open brief naar de ministers Grapperhaus en Dekker gestuurd met de noodkreet om het dragen van messen door minderjarigen wettelijk te verbieden. Het is van belang dat er een structurele en stevige aanpak komt om dit 'veelkoppig monster' te stoppen. Dit kan alleen als een goede samenwerking met de domeinen onderwijs en zorg onderdeel is van de aanpak. Immers, een deel van deze groep jongeren zitten op de VO-scholen in gemeente Ridderkerk. Sinds september is vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid een actieplan in de maak waarvoor gemeente Ridderkerk input levert. Voor eind van 2020 start de uitvoering van het landelijk actieplan. Daarnaast is de samenwerking met gemeente Barendrecht en omliggende gemeenten van belang, omdat ook zij met deze problematiek te maken hebben en jongeren in praktijk niet gebonden zijn aan gemeentegrenzen. Ook wordt de samenwerking met het Zorg- en Veiligheidshuis Rijnmond verder verstevigd. Zodoende kan de afstemming tussen preventieve- en curatieve interventies op elkaar afgestemd worden.

De gemeente Ridderkerk heeft samen met haar partners een integrale aanpak Jeugd en excessief geweld vormgegeven. Dit is vertaald in dit actieplan dat meegroeit met de ontwikkeling van de aanpak en sluit aan op de bevindingen en aanbevelingen uit het rapport 'Sociale veiligheid is van iedereen' van het Nederlands Jeugdinstituut. Tevens is het actieplan Jeugd en excessief geweld onderdeel van het actieplan Veiligheid Ridderkerk 2021. Op deze wijze kunnen we gezamenlijk dit zorgelijk probleem tegengaan en ervoor zorgen dat de jeugd werkt aan perspectief in plaats van aan geweld. Het actieplan Jeugd en excessief geweld is een co-creatie van de domeinen onderwijs, welzijn, sociaal en veiligheid.

1.2 Thema's

Naar aanleiding van gesprekken met onze partners, werd duidelijk dat de aanpak gericht moet zijn op de leefomgeving, gezinssituatie en schoolomgeving. De volgende vijf thema's zijn onderdeel van de aanpak Jeugd en excessief geweld:

1. Ouderbetrokkenheid
2. Samenwerking
3. Preventie
4. Repressie
5. Integraal Persoonsgerichte Aanpak Onderwijs (IPAO)

1.3 Uitgangspunten

Het behoeft samenspel om een veilige leefomgeving, gezinssituatie en schoolomgeving te behouden en te verstevigen. Verschillende soorten inbreng en bemoeienis zijn nodig om succes te hebben. Dit vraagt vertrouwen in elkaar en een goede samenwerking. De volgende uitgangspunten gelden voor de thema's:

- *Integraal*
Een veilige leefomgeving, gezinssituatie en een veilig schoolklimaat zijn brede vraagstukken. Het vraagt om verbinding tussen de domeinen onderwijs, zorg, welzijn, veiligheid, fysiek en sociaal. Vanuit een brede context wordt coördinatie en uitvoering gegeven aan de acties.
- *Samen*
Op lokaal en regionaal niveau wordt met partners samengewerkt. De gemeente voert regie op de procesgang en monitort de voortgang van de acties. Deze samenwerking is cruciaal voor de uitwisseling van informatie en nodig om een sluitende aanpak te realiseren voor de diverse veiligheidsvraagstukken. Tot onze partners behoren onder andere de VO- scholen, jongerenwerk, politie, handhaving, maatschappelijke organisaties, de wijkteams, jeugdhulpverlening/-bescherming, Halt, de regisseur jeugd&veiligheid en RET.
- *Eigen verantwoordelijkheid*
Voor zover mogelijk wordt een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van jongeren en hun ouders. Wij verwachten inspanningen van hen zodat de (school)veiligheid en leefbaarheid worden bevorderd. De professionals hebben in deze ook een verantwoordelijkheid om de ouders en de jongere(n) bij te staan en de samenwerking op te zoeken.

Doelstellingen

In dit actieplan worden per thema doelstellingen benoemd. Uiteindelijk gaat het erom dat alle inzet van partners bijdraagt aan het bereiken van:

- Tegengaan van excessief geweld onder jongeren.
- Het verbeteren van de veiligheid in en om de school.
- Het vergroten van de veiligheidsbeleving.

2. Doelstellingen

In dit hoofdstuk worden de doelstellingen en acties omschreven voor de vijf thema's.

2.1 Ouderbetrokkenheid

We zien ouders als essentiële en gelijkwaardige partners in de aanpak van excessief geweld door jeugdigen. De focus in de aanpak ligt bij de ouders waarvan het/de kind(eren) een traject volgen dat is ingezet vanwege het norm- en/of grensoverschrijdend gedrag. Ouders kunnen moeilijkheden ervaren bij het vervullen van hun rol als opvoeder. We gaan uit van de wil om het goede te doen, ook bij jongeren en ouders, en vinden het belangrijk hierover afspraken te maken en na te leven met elkaar. Waar nodig staan de professionals klaar om samen met de ouders de jongere (hun kind) te begeleiden.

De ouderbetrokkenheid is opgebouwd uit vier elementen:

1. Verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van het (wan)gedrag van hun kind(eren).
2. Transparante communicatie met professionals.
3. In verbinding staan met de leefomgeving van hun kind(eren).
4. De verantwoordelijkheid van professionals om de samenwerking met ouders te realiseren.

Doelstelling ouderbetrokkenheid bij de aanpak van excessief geweld bij jeugdigen
In het kader van ouderbetrokkenheid begeleiden en ondersteunen professionals die ouders bij wie de kind(eren) norm- en grensoverschrijdend gedrag vertonen. Doel is te investeren in de samenwerking met ouders in het belang van de leerling en hierdoor vraagstukken rondom veiligheid in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren en op te lossen.

Wat gaan we doen in 2020-2021?

Acties	Partners	Start en gereed	Indicatoren
Waarschuings- en escalatiegesprekken met ouders op school door de schoolwijkagent	Actiehouder: scholen Samen met: politie, Halt, Pak Je Kans, schoolcontactpersoon wijkteams	Start Q3 en loopt door in 2021	PM
Flexibel team voor aanpak achter de voordeur* (huisbezoeken, begeleidingsgesprekken voor ouders)	Actiehouders: projectleider en schoolcontactpersoon wijkteams Samen met: alle partners	Start Q4	Nvt
Infographic escalatieladder bekend maken bij ouders (klantreis + wie heeft wat te zeggen).	Actiehouder: gemeente Samen met: alle partners	Start Q2 en gereed Q4	Nvt
'Casus Gemini' monitoren en structuur aanbrengen t.a.v. terugkeer leerling X	Actiehouder: projectleider	Start Q2 en gereed Q4	Nvt

	Samen met: leerplicht, politie, scholen		
Ouderavonden om dit thema en de rol van de ouders daarbij te bespreken	Actiehouder: gemeente Samen met: alle partners, specifiek scholen en ouders	Start Q4	2x in schooljaar 2020-2021
Campagne voor ouders over dit thema en hun mogelijke rol daarbij	Actiehouder: projectleider	Start Q4	Nvt
Ouders informeren wanneer hun kinderen op school voorlichting krijgen over dit thema	Actiehouder: scholen	Start Q3	Bij iedere relevante activiteit

*Voor alle partners geldt dat ze alleen aansluiten wanneer dit significante meerwaarde heeft. Per casus wordt gekeken welke aanpak een partners passend zijn.

2.2 Samenwerking

Samenwerking is eenieders intentie. Voor een goede samenwerking in de praktijk is het van belang om een aantal zaken op orde te hebben. Het gaat om het formeel bekrachtigen van de samenwerking op het gebied van rol- en taakomschrijving, het verwerken van informatie en het maken van uitvoeringsafspraken. Ook wordt samenwerking gezocht met buurgemeenten, waaronder Rotterdam, Nissewaard en Barendrecht.

Doelstelling: samenwerking realiseren
Het komen tot heldere samenwerkingsafspraken zodat op bestuurlijk en directieniveau de samenwerking formeel wordt bekrachtigd op inhoud en proces. Hierbij is het domein onderwijs een belangrijke partner. Gezamenlijk staan we voor een veilige leefomgeving, gezinssituatie en schoolomgeving. In de uitvoering wordt uniformiteit in werkwijzen het vertrekpunt. Daarbij willen we de lijn naar het wijkteam borgen in samenwerking op locaties door politie, jongerenwerk en handhaving.

Wat gaan we doen in 2020-2021?

Acties	Partijen	Start en gereed	Indicatoren
Convenant Veilige School	Actiehouder: gemeente Samen met: politie, scholen, jongerenwerk, Halt, OM, RET, Pak je Kans, wijkteams	Start Q2 en gereed eind Q3	Nvt
Jaaragenda uniforme uitvoering kluisjescontroles scholen	Actiehouders: scholen Samen met: politie, handhaving	Start Q2 en gereed eind Q3	3 controles in schooljaar 2020-2021 (meteen na de zomervakantie, rond de jaarwisseling en na de meivakantie).

			Liefst op alle scholen tegelijk.
Workshop informatiedelen voor onderwijs en partners, conform AVG	Actiehouder: gemeentelijk privacy functionaris Samen met: alle partners	PM (vanwege corona)	1 workshop in schooljaar 2020-2021
Verbeteren toepassing SISA door partners	Actiehouders: alle partners	Start Q3 start en gereed eind Q4	Nvt
Het verbeteren van de samenwerking tussen Veilig Thuis, wijkteams en regisseur jeugd & veiligheid bij de aanpak Jeugd en excessief geweld	Actiehouder: projectleider Samen met: Veilig Thuis, wijkteams, regisseur jeugd&veiligheid	Start Q3 en gereed eind Q4	Nvt
Ontwikkelen van een totaaloverzicht welke partners wanneer op welk onderwerp samenwerken	Actiehouder: projectleider Samen met: alle partners	Start Q3	Nvt

2.3 Preventie

Bij het treffen van preventieve maatregelen is het van belang om vooral ook aan te sluiten bij de leefwereld van jongeren. Dat kan op verschillende manieren. Er zijn initiatieven die al in gang zijn gezet, zoals het online jongerenwerk. Indien aan de orde, kan een groepsaanpak worden gestart. Tevens trekken Jongerenwerk, politie en handhaving samen op en zorgen zij in afstemming voor opvolging van signalen. Het kan gaan om het bieden van een zinvolle dagbesteding tot aan het signaleren van trends om in een vroeg stadium te voorkomen dat een (nieuw) probleem ontstaat of verergert. De jongeren zijn bij de uitvoering van preventie ook onze partner.

Doelstelling: preventie van excessief geweld door jeugdigen
Het realiseren van een veilige leef- en schoolomgeving. Tevens wordt ingezet op het perspectief bieden aan jongeren door (ambulant) jongerenwerk op scholen, in de leefomgeving van jongeren en bij hotspots. Het houden van spreekuren op scholen door onder andere Halt en politie versterkt de inzet op preventie ter bevordering van de schoolveiligheid.

Wat gaan we doen in 2020-2021?

Acties	Partners	Start en gereed	Indicatoren
Spreekuren	Actiehouders: scholen, politie, Halt, jongerenwerk, Pak je kans	PM en continu met een evaluatie eind Q4	Partners stemmen dit nader af

Ambulant jongerenwerk op scholen voor inzet vrijetijdsbesteding leerlingen en gesprek over veiligheid in en om school	Actiehouders: scholen, jongerenwerk	PM en afstemming in Q2	Op elke school: 1 dag per week , 1 ambulant moment per school met 2 jongerenwerkers
Versterken online jongerenwerk	Actiehouder: jongerenwerk Samen met: politie, scholen, handhaving, Halt	Start Q2 en eind Q4 evaluatie	Bereik uitbreiden van jongeren die we volgen voor signaleringsfunctie met 20%; Volgers voor bereik informatie en advies: 10% uitbreiden van jongeren die ons volgen
Voorlichting over gevolgen excessief geweld voor de PO-scholen (bovenbouw) en VO-scholen	Actiehouders: jongerenwerk, Halt, politie	Start Q4	Gezamenlijk 2 dagen in schooljaar 2020-2021 (eind november en vlak voor zomervakantie)
Samenwerking zoeken tussen lokaal en regionaal jongerenwerk t.b.v. informatie-uitwisseling	Actiehouder: jongerenwerk	Start Q3	Nvt
Meld Misdaad Anoniem campagne m.b.t. Jeugd en excessief geweld opzetten	Actiehouder: gemeente Samen met: politie, onderwijs, Pak je kans	Start Q4	Nvt
Team oprichten voor surveillance op piekmomenten door jongerenwerk, handhaving en politie rond scholen	Actiehouders: scholen, jongerenwerk Samen met: politie, handhaving	Start Q4	PM
Jongeren positioneren als partner	Actiehouder: Halt, jongerenwerk	Start Q3	Nvt
Alcohol- en drugspreventie	Actiehouder: gemeente Samen met: scholen, Facet	Start Q2	Continue
Deskundigheidsbevordering van professionals op de	Actiehouder: Koers VO	Start Q4	2x in schooljaar 2020-2021

scholen op het gebied van omgaan met straatcultuur en grensoverschrijdend gedrag	Samen met: alle partners		
Voorlichting over dit thema en hun eventuele rol daarbij aan maatschappelijke partners (kerk/moskee), (sport)verenigingen, etc.	Actiehouder: Jongerenwerk Samen met: politie		
Inzet van Pak je Kans in het kader van vroegsignalering en preventie	Actiehouder: Enver	Start Q3 en gereed begin Q4	Nvt
Analyse-sessie casuïstiek leerplicht	Actiehouder: projectleider Samen met: wijkteams, scholen	Start Q4	Nvt

2.4 Repressie

Het stellen van grenzen is nodig. Jongeren die norm- en/of grensoverschrijdend gedrag vertonen, worden stevig aangepakt. Enerzijds zijn er wettelijke bepalingen om op te kunnen treden tegen het wangedrag van bepaalde jongeren. Anderzijds bestaat de wens om bijvoorbeeld op basis van een bevoegdheid van de burgemeester door de politie preventief te fouilleren op het dragen van steekwapens door jongeren in daartoe aangewezen veiligheidsrisicogebieden. Ook bestaat een 'strafrechtelijk handelingskader messenbezit minderjarigen', opgesteld door politie en OM. Het betreft een eenduidige, eenheid-brede aanpak van de messenproblematiek t.a.v. minderjarigen. Repressie is niet een doel op zich, maar een middel om ervoor te zorgen dat(school) veiligheid, leefbaarheid en een veilige leefomgeving gegarandeerd zijn.

Doelstelling: repressie voor het stellen van grenzen m.b.t. wangedrag van jeugdigen
Het begrenzen van norm- en/of grensoverschrijdend gedrag door jongeren. Het betreft het houden van toezicht bij hotspots, rond scholen door politie en handhaving, kluisjescontroles en de opvolging ervan bij een heterdaad en de wens om het preventief fouilleren door de politie in aangewezen veiligheidsrisicogebieden uit te voeren.

Wat gaan we doen in 2020-2021?

Acties	Partners	Start en gereed	Indicatoren
Opstellen van een gemeenschappelijk incidentenprotocol dat gebruikt wordt door alle VO-scholen	Actiehouder: gemeente Samen met: scholen, politie, handhaving, Halt	Start Q2 en gereed Q3	Nvt

Opstellen van een jaarkalender 'zero tolerance'-acties	Actiehouder: politie Samen met: scholen, handhaving, Halt	Start Q2 en gereed Q2	PM
Bij escalatie (zoals vechtpartijen, leerlingen met wapens, etc.) wordt altijd de politie gebeld. De politie komt dan ter plaatse om het incident samen met de school op te lossen	Actiehouder: scholen Samen met: politie	Start Q3	Nvt
Preventieve fouilleeracties door de politie in door de burgemeester aangewezen veiligheidsrisicogebieden Ridderkerk	Actiehouder: politie	In ontwikkeling	Nvt
Inzet van Pak je Kans	Actiehouder: Enver	Start Q3 en gereed Q4	Nvt
Verkennen mogelijkheid rechtstreeks aanmelden door politie bij Pak Je Kans	Actiehouders: Enver, politie	Start Q3	Nvt

2.5 Integraal Persoonsgerichte Aanpak Onderwijs (IPAO)

Naast de bovengenoemde interventies is een bijzondere vorm van Persoonsgerichte Aanpak een sluitstuk in het actieprogramma: de Integrale Persoonsgerichte Aanpak Onderwijs (IPAO). Het onderscheidend karakter van de IPAO, is dat samen met de Ridderkerkse VO-scholen, politie, handhaving, jongerenwerk en Halt die jongeren een persoonlijk begeleidingsplan krijgen die op school zitten en nog geen justitieel kader hebben. De interventies vanuit de IPAO zijn gericht op onderwijs vs. leerling, woonomgeving vs. leerling en hulpverlening vs. leerling. Er is een duidelijke scheidslijn tussen de IPAO en PGA zoals we die kennen; IPAO is namelijk gericht op coaching. Er wordt daarbij afstemming gezocht met Pak je Kans en het reeds bestaande overleg Jeugd en Veiligheid¹.

In het IPAO-overleg wordt de personenlijst van de Ridderkerkse VO-scholen vergeleken met de personenlijst van de politie. Hierbij wordt rekening gehouden met de spelregels ten aanzien van privacy. Op basis van de volgende criteria wordt een persoon in het IPAO-overleg besproken:

1. Betreft een 'kopstuk'.
2. Hij/zij wordt niet besproken in het ketenoverleg jeugd en veiligheid.
3. Maatwerk wordt verricht indien sprake is van perspectief voor de jongere.

Doelstelling: IPAO uitvoeren

¹ Het overleg Jeugd en Veiligheid is een Persoonsgerichte Aanpak Overleg waarin casuïstiek wordt behandeld van jongeren die bij Pak Je Kans zijn aangemeld, een traject bij HALT hebben lopen, in beeld zijn bij Leerplicht of een justitieel kader hebben.

Met de IPAO wordt een bijzondere vorm van de Persoonsgerichte Aanpak uitgevoerd. Er is afstemming met de regisseur jeugd en veiligheid van de gemeente Ridderkerk. Met de IPAO wordt door de school en partners ingezet op daadkrachtig optreden van grens- en/of norm overschrijdend gedrag door een op maat gesneden interventietraject.

Wat gaan we doen in 2020-2021?

Acties	Partners	Start en gereed	Indicatoren
Vormgeven van een IPAO. Hierbij worden afspraken vooraf gemaakt en vastgelegd zodat informatie kan worden gedeeld en vastgelegd conform AVG	Actiehouder: projectleider Samen met: gemeente, scholen, politie, jongerenwerk, handhaving, Halt, jeugdhulpverlening, wijkteams, Pak je kans en De Jonge Krijger	Start Q2 en continu, gefaseerd worden andere VO-scholen aangehaakt	Nvt
Inzet van een IPAO-coach die maatwerk kan verrichten, anders dan reguliere begeleidingstrajecten	Actiehouder: De Jonge Krijger Samen met: scholen, politie, Halt	Q4 start en loopt door in 2021	8 trajecten in schooljaar 2020-2021